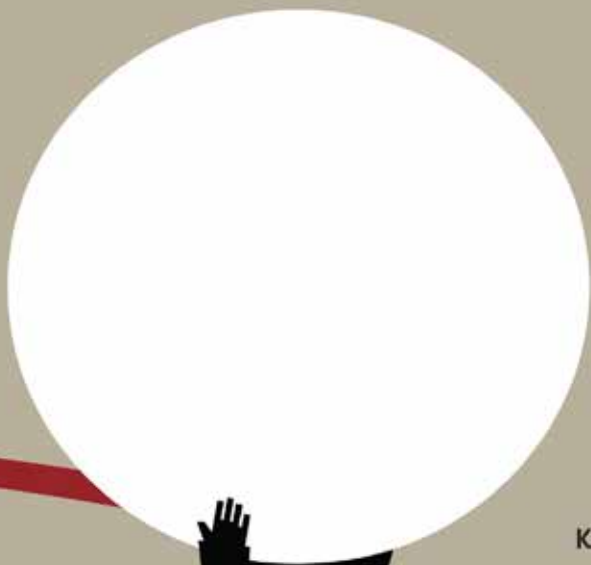

Yusuf Atılgan

Siz Rahat Yaşayabilirsiniz Diye

Kitaplarına
Girmemiş
Yazıları,
Şiirleri,
Söyleşileri,
Çevirileri

3. BASKI

♥ can
çağdaş

YUSUF ATILGAN

SİZ RAHAT
YAŞAYASINIZ DİYE

KİTAPLARINA GİRMEMİŞ YAZILARI,
ŞİİRLERİ, SÖYLEŞİLERİ, ÇEVİRİLERİ

Can Modern

Siz Rahat Yaşayınız Diye, Yusuf Atılgan

© 2018, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2018

3. basım: Nisan 2020, İstanbul

Bu kitabın 3. baskısı 1 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Emrah Serdan

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ, Ebru Aydın

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak illüstrasyonu: Eda Gündüz

Baskı ve cilt: İMAK Basım Yayın Ticaret ve Sanayi Limited Şirketi

Akçaburgaz Mah. 137. Sokak No: 12

Esenyurt, İstanbul

Sertifika No: 45523

ISBN 978-975-07-3735-0

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750737350

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

YUSUF ATILGAN
SİZ RAHAT
YAŞAYASINIZ DİYE

KİTAPLARINA GİRMEMİŞ YAZILARI,
ŞİİRLERİ, SÖYLEŞİLERİ, ÇEVİRİLERİ

Yayına hazırlayan

Faruk Duman

Yusuf Atılđan'ın Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Anayurt Oteli, 2017

Aylak Adam, 2017

Bütün Öyküleri, 2017

Canistan, 2017

Ekmek Elden Süt Memeden, 2017

YUSUF ATILGAN, 27 Haziran 1921'de Manisa'da doğdu. Manisa Ortaokulu'nu 1936'da, Balıkesir Lisesi'ni 1939'da, ikinci sınıftan sonrasını askerî öğrenci olarak sürdürdüğü İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü de 1944'te tamamladı. Akşehir Maltepe Askerî Lisesi'nde bir yıl edebiyat öğretmenliği yaptı. 1946'da Manisa'nın Hacırâhmanlı köyüne yerleşerek burada çiftçilik yapmaya başladı. 70'li yılların sonlarına doğru İstanbul'a döndü, Milliyet, Can gibi yayınevlerinde çevirmenlik, editörlük yaptı. Yusuf Atılgan, *Tercüman* gazetesinin 1955'te düzenlediği öykü yarışmasında "Evdeki" öyküsüyle birincilik (Nevzat Çorum adıyla katılmıştır), "Kümesin Ötesi" öyküsüyle de (Ziya Atılgan adıyla) dokuzunculuk kazandı. Yunus Nadi Roman Armağanı'na değer görülen ilk romanı *Aylak Adam*'ı 1959'da, ilk öykü kitabı *Bodur Minareden Öte*'yi 1960'ta yayımladı. İkinci romanı *Anayurt Otel*i, 1973'te basıldı. Edebiyatımızın çağdaş klasiklerinden biri sayılan Yusuf Atılgan'ın bütün öyküleri *Eylemci* adıyla 1992'de yeniden basıldı. Tek çocuk kitabı *Ekmek Elden Süt Memeden* ise 1981'de çocuk okurlara ulaştı. Yusuf Atılgan, *Canistan* adlı romanını çalıştığı sırada, 9 Ekim 1989 günü İstanbul'da aramızdan ayrıldı.

İçindekiler

Yusuf Atılğan'dan Kalanlar13

I. BÖLÜM: KİTAPLARINA GİRMEMİŞ YAZI, ŞİİR VE NOTLARI

1. Eşek Sırtındaki Saksığan17
“Eşek Sırtındaki Saksığan” Üzerine Murat
Belge'nin Notu36
2. İlerlemeyen Bir İlerleyen Roman'dan
Enis Batur ile44
3. Sıradan Bir Gün69
4. Altmış Yaş İzlenimleri72
5. Yusuf Atılğan, Oğlu Mehmet Hamdi'yi Anlatıyor74
6. Manisa75
7. Köşeler, Yerler78
8. Istranca81
9. Kavga83
10. Çırak85
11. Köpekler87
12. Arılar89
13. Avcı91
14. Akkuş'un Ölümü94

15. Oğuz Atay İçin	96
16. Piyes	97
17. Elyazısı notlar	104
18. Şarkı I	122
19. Şarkı II	123
20. Şarkı III	124
21. Ninni: 1979	125
22. Tinton Bahri'nin Mezartaşını İçin	126
23. Kara Memet'in Mezartaşını İçin	127
24. Kıllı	128
25. Ölü Su	130

II. BÖLÜM: SÖYLEŞİLERİ, SORUŞTURMA YANITLARI

1. Yunus Nadi Roman Mükâfatı İkincisi	133
2. Yusuf Atılgan Anlatıyor	136
3. Varlık Soruşturması, 1960	142
4. Varlık Soruşturması, 1961	144
5. <i>Anayurt Oteli</i> İçin Yusuf Atılgan'a Sorular	146
6. Yusuf Atılgan'la Konuşma	149
7. <i>Anayurt Oteli</i> 'nin Yazarı Yusuf Atılgan: İnsan, Hayat ve Roman	151
8. Aylaklık En Zor İş Ona Göre	155
9. Yusuf Atılgan: "Sevgi Yazdıklarımın Temel Eksenidir."	161
10. Son Konuşma	164

III. BÖLÜM: TOKADLI KÂNÎ SAN'AT, ŞAHSİYET VE PSİKOLOJİSİ

Önsöz	169
Hayatı	173
Kâninin Eserleri	177

San'atı ve Şahsiyeti	179
Kâninin Şahsiyet ve Psikolojisinin Unsurları	195
Kânide Rindlik	200
Kâninin Şahsiyeti, Psikolojik Portresi	216
IV. BÖLÜM: ÇEVİRİLERİNDEN ÖRNEKLER	
1. Faulkner'ı Çevirmek	221
2. Güzellik ve Vuzuh <i>Culture and Anarchy</i> 'den Matthew Arnold	225
3. Kierkegaard'dan	245

Yusuf Atılğan'dan Kalanlar

Edebiyatımızın unutulmaz yazarı Yusuf Atılğan, elinizdeki kitabın kimi metinlerinde kendisinin de söylediği gibi, “zor” yazanlardandı. Çoğu kez okumayı yazmaya tercih ettiğini belirtmiştir. O nedenle bugün bu dev yazarın pek az kitabını okuyabiliyoruz. Atılğan, 60'lı yılların başında “Eşek Sırtındaki Saksığan” adını verdiği bir romana başlar. Epey yol aldıktan sonra, yazdığı metni yok eder. Ama nice sonra bu metnin on sayfalık ilk bölümü elyazılarının arasından çıkar. “Eşek Sırtındaki Saksığan” metnini Murat Belge'nin değerlendirmesiyle birlikte okuyacaksınız bu kitapta.

Siz Rahat Yaşayalım Diye'de, Yusuf Atılğan'ın dergilerde kalmış kısa öykülerinden anı parçalarına, elyazlarından derlenmiş notlardan çeviri örneklerine ve kendisiyle yapılmış söyleşilere kadar, “onun elinden çıkmış” tüm metinlere yer vermeye çalıştık. Bunu yaparken, yazarın imlasını koruduk, okurlarının, edebiyat tarihçilerinin ve şiiirlerinden Yusuf Atılğan'ı daha yakından tanımak isteyenlerin yararlanacağı bu kitap böyle oluştu. İyi okumalar.

I. BÖLÜM

Kitaplarına girmemiş yazı,
şiiir ve notları

1.

Eşek Sırtındaki Saksığan¹

Ali:

Bacaklarımı kıpırdatamayacağımı biliyormuş gibi ön ayaklarıyla başını kaşımadaki saygısızca rahatlığa, vurdumduymazlığa tutuluyorum en çok. Bağırısam? Annem arkamda uyuyor; kalkıp gelecek. Ama yüzüne takıverdiği bir yarı gülümsemenin ardına gizlenmeğe uğraşan o bakış olacak gözlerinde. Daha uyanmamış gözler. Yorgun. “Bir sinek yüzünden mi uyandırdın beni? Bu sinek yüzünden mi?..” demez; gider sineği öldürür ya da kovar. Kırıksık, uzun, pembe gömleği içindeki etinin bana, benim varlığıma canlı bir sitem gibi kabardığı bir yürüyüşle, ben olmasaydım, ölüverseydim bu sıkıcı yaşamının nasıl değişeceğini bağırarak bir yürüyüşle gelir, tekerlekli koltuğumun yanına oturur; komşu kocakarıların gençliğini bir kötürüm oğlan uğruna harcamasına acındıklarında yüzüne yayılan o gülmesiz hoşnutlukla elini saçlarımın arasına sokup başımı kaşır belki. Eskiden kaşırdı. Şehirdeki evimizde çoğu babamın, “Yeter artık Fatma”larıyla kesilen,

1. Yusuf Atılgan, 60'lı yılların başında üzerinde çalıştığı, sonradan Refik Durbaş'a verdiği bir söyleşide belirttiği üzere William Faulkner'ın *Döşegimde Ölümler*'ine benzettiği “Eşek Sırtındaki Saksığan” romanını kendi eliyle yok etmiştir. Okuyacağınız giriş bölümü, daha sonra belgeleri arasında elyazısı metin olarak bulunmuştur. (Y.N.)

gövdemde yitik duyarlık salt başımda toplanmışçasına duyduğum uzun kaşımaları onlar. Şimdi yok. “Büyüdün artık, on dördüne bastın,” diyor. Babamın ölümünden sonra bu köye geledi, bir yıldır büyümeyi öğrendim.

Sinek hep orada sol ayağımın başparmağı ucunda duruyor. Beni hiçe sayan bir saygısızlıkla kaşınıyor. Ben görmediğim sineklerden korkarım. Gözlerimi kaparsam üstüme üşüşüp o korkunç hortumlarıyla bütün kanımı emebilirler. Evdeki kadınlarla çocukların öğle uykusuna yatıştıkları bu mayıs sonu sıcağında bile koltuğum çarşafı örtülü. Olur da uyurum korkusuyla; bir de... (Ayaklarımın açıkta kaldığını sabahtan beri neden görmedi? Bağırmadım; kendiliğinden görsün diyordum. İki türlü bağırdığımı, yalnız kendim için bir şey isteyeceğimde sesimin, onların, “Bir su verir misin bana?” dediklerindeki gibi yumuşadığını; oysa oturmağımı dökmeleri gerektiğinde daha dik, daha bir direnerek bağırdığımı anlamıyorlar; her bağırışımında aynı tedirginlikle ürperiyorlar. Artık sık sık bağırmıyorum. Bağırıyordum şimdi ayaklarım örtülü olurdu. Koltuğumu pencerenin önüne iterlerdi. Camı silerken çektiler beni buraya; bıraktılar. Yemeğimi yedirirken bile fark etmedi. Yatıştılar. Yengem odadan çıkınca, sıcak sessizlikte ayağımdaki sineği görünceye dek köşede uyuyan iki çocuğa, incir ağacının yapraklarına baktım durdum. Oysa ağacın altına serili hasıra uzandığını bildiğim yengemin, gene sağ bacağını dizinden büküp bükmediğini merak ediyordum. Koltuğumu az ileri itmiş olsalardı görecektim; bir-iki adım ileri.) ... bir de yanıma yaklaşan herkesin kaçamak bakışları, ben büyüyünce başka bir yerimin de benimle birlik büyüyüp büyümediğini görmek istercesine kalçalarıma doğru bakmalarını önlemek için örttüyorum üstüme çarşafı. Yengemin Nurhan, gözleri kedi gözü gibi parlak, kimi, çarşafı aralarken bağırırım. Koşup saçlarıma vururlar.

Kafamdaki romanı yazmak için işimden ve oğlumdan vakit ayıramıyorum, ama üzüldüğüm de yok. Bu koşullarda vaktim olsa da istediğim gibi yazacağımı sanmıyorum. Köyde, sessizlikte, üstünde dura dura çalışmaya alışmış biri için İstanbul çok hareketli; ama buna da alışacağımı, bu koşullarda yazacağım zamanın geleceğini sanıyorum. Yazmadığım için ne devleti ne de yayımcıları suçluyorum. Bunda bir suç varsa doğrudan benim suçum bu.

Yusuf Atılgan gibi bir bakıma "saklı" bir yazarın ardında bıraktığı notlar her zaman heyecan vericidir. Atılgan'ın "Eşek Sırtındaki Saksakağan" adlı bir roman yazdığı, sonra da o metni yok ettiği biliniyordu. Elinizdeki kitap, bu romanın yazarın sandığında bulunan giriş bölümüyle birlikte elyazlarından derlenen notlarını, şiirlerini, dergilerde kalmış kısa öykülerini ve yaptığı çevirilerden örnekleri içeriyor.

#türkromanı #türkedebiyatı #söyleşi #röportaj #notlar

